

влади або орган адвокатського самоврядування іноземної держави, в якій адвокат отримав статус адвоката або набув право на заняття адвокатською діяльністю.

Адвокат іноземної держави може звертатися до органів адвокатського самоврядування за захистом своїх професійних прав та обов'язків, брати участь у навчально-методичних заходах, що проводяться кваліфікаційно-дисциплінарними комісіями адвокатури, Вищою кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури, радами адвокатів регіонів, Радою адвокатів України та Національною асоціацією адвокатів України.

При здійсненні адвокатом іноземної держави адвокатської діяльності на території України він отримує додаткові професійні права і гарантії адвокатської діяльності, а саме:

- Звертатися з адвокатськими запитами, в тому числі про одержання копій документів, до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, а також до фізичних осіб (за згодою таких фізичних осіб) .

- Доповідати клопотання і скарги на прийомі у посадових і службових осіб та відповідно до закону одержувати від них письмові мотивовані відповіді на ці клопотання і скарги.

- Збирати відомості про факти, які можуть бути використані як докази, в установленому законом порядку.

- Проведення стосовно адвоката оперативно-розшукових заходів або слідчих дій, які можуть проводитися тільки з дозволу суду, здійснюється на підставі судового рішення.

Отже, враховуючи інтерес з боку представників закордонного бізнесу до інвестиційних вкладень і комерційних проектів на території України, вважаю, що адвокатам з іноземних держав потрібно якнайшвидше ознайомитися із Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та пройти процедуру реєстрації в Єдиному реєстрі адвокатів України. При цьому слід пам'ятати, що при одержанні замовлення від поручителя на виконання складного процесу реєстрації, в якому треба буде володіння глибокими галузевими знаннями.

Руда О.О.

*студентка 5-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЗБЕРЕЖЕННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

Питання забезпечення дотримання адвокатської таємниці є одним з найголовніших та дискусійних проблем практиків та теоретиків сучасності. За українським законодавством та правилами адвокатської етики, адвокат зобов'язаний зберігати адвокатську таємницю, предметом і змістом якої є особиста інформація про клієнта, обставини, що змусили клієнта звернутися до адвоката та зміст консультацій, порад, роз'яснень, складених документів та інших відомостей, одержаних адвокатом під час здійснення професійних обов'язків.

Відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (Далі-Закон) збереження адвокатської таємниці є професійним обов'язком адвоката. (Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 липня 2012 року // Відомості ВРУ. – 2013 - №27. - Ст.282)

Під захистом професійної юридичної таємниці, розуміється сукупність правових засобів, спрямованих на визначення обсягу конфіденційних відомостей, на встановлення обов'язку юриста зберігати конфіденційність відомостей, які відносяться до професійної таємниці; надання права юристу відмовитися надавати третім особам інформацію, яка є професійною таємницею, визначення обов'язку державних органів, фізичних та юридичних осіб утримуватись від намагань незаконного отримання відомостей, які відносяться до професійної таємниці; та передбаченої відповідальності за розголошення відомостей, які відносяться до професійної таємниці.

Необхідно наголосити на тому, що обов'язок зберігати адвокатську таємницю окрім адвоката також поширюється на його помічника, стажиста та осіб, які перебувають у трудових відносинах з адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням, а також на особу, стосовно якої припинено або зупинено право на заняття адвокатською діяльністю. Дані особи

повинні забезпечити умови, що унеможливають доступ сторонніх осіб до адвокатської таємниці або її розголошення.

В даному випадку найбільш дискусійним є питання щодо можливих випадків розголошення адвокатської таємниці у випадках встановлених законом. Частина 2 ст. 22 Закону передбачає можливість втрати статусу адвокатської таємниці документа та інформації у випадку надання письмової заяви клієнта чи особи, якій було відмовлено в укладені договору про надання правової допомоги. Законодавство передбачає можливість звільнення від обов'язку збереження адвокатської таємниці розголошення адвокатом адвокатської таємниці у випадку пред'явлення клієнтом вимоги до адвоката у зв'язку із здійсненням його професійної діяльності. У даному випадку, суд чи орган, який здійснює дисциплінарне провадження стосовно такого адвоката, інші органи чи посадові особи, які розглядають вимоги клієнта до адвоката або яким стало відомо про пред'явлення таких вимог, повинні вжити усіх заходів для забезпечення обмеження доступу третіх осіб до адвокатської таємниці та неможливості її розголошення.

Правила адвокатської етики передбачають, що конфіденційність інформації може бути скасована лише особою, яка є зацікавленою в її дотримання, тобто клієнтом, а також спадкоємцями або правонаступниками такої особи. (Правила адвокатської етики, затверджені Установчим З'їздом адвокатів України 17 листопада 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations>)

Проте, на думку А. Писаренко, адвокатська таємниця може бути розголошена, у разі необхідності належного виконання адвокатом свого завдання. (Писаренко А. Разглашение адвокатской тайны / А. Писаренко // Юридическая практика.- 2004. - № 36(350). – С. 8-12)

Слід погодитись з думкою Н.А. Подольного, який зазначає, що умови збереження адвокатської таємниці не можуть бути абсолютними, коли йдеться про громадську безпеку. У законодавстві повинні буди передбачені випадки, в яких адвокат має право розголошувати адвокатську таємницю, а саме: доведення до органів досудового розслідування інформації, яка стала йому відома. (Подольний Н.А. Законодательные основы нравственной деятельности адвокатов / Н.А. Подпольный// Адвокатская практика. – 2005. - № 2. – С. 10 -12)

Якщо розглядати розголошення конфіденційної інформації адвокатом у випадку коли є дійсні підстави вважати, що існує ймовірність вчинення злочину та неможливо попередити його іншим способом окрім розголошення інформації – то такі дії можна вважати законними. Аргументуючи цю позицію, М.Ю. Борщевський вказує на те, що саме поняття «адвокатська таємниця» виникло в інтересах суспільства, тому ступінь його правової охорони повинен співвідноситись з інтересами суспільства. (Барщевський М.Ю. Адвокатская этика / М.Ю. Барщевський. – Самара, 1999. – 103 с.)

Досить цікавою та протилежною є думка В.В. Заборовського, який вказує на те, що попередження злочинів є моральним обов'язком кожного громадянина, проте, саме в таких випадках адвокат в руках правоохоронних органів стає механізмом зловживань та порушень прав людини та громадянина. (Заборовський В.В. Проблеми правового захисту адвокатської таємниці та шляхи їх вдосконалення / В.В. Заборовський // Порівняльно-аналітичне право. - 2014. - № 1. – С. 296 – 298)

Досить цікавою є концепція, що діє у Франції, яка передбачає, що адвокатська таємниця має абсолютний характер та є необмеженою у часі, тобто адвокат не може бути звільнений від зберігання даної інформації ані клієнтом, ані державними органами влади.

Якщо проаналізувати думку практиків, щодо цієї проблеми, то можна також зустріти різні точки зору. Так, наприклад, Полонський Ю.М. вважає, що збереження адвокатської таємниці – це один з найважливіших принципів здійснення адвокатської діяльності, тому не дотримання даного положення є досить серйозним порушенням, її може бути розкрито лише за письмової згоди клієнта. (Полонський Ю.М. Про адвокатську таємницю / Ю.М. Полонський // Право України. – 2012. – № 9. – 87 с.)

На думку адвоката Д.В. Кухнюка, розголошення адвокатської таємниці є недопустимим за будь-яких обставин, так як під час отримання свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю адвокат приймає присягу, в якій він зобов'язується суворо зберігати адвокатську таємницю. Д.В. Кухнюк зазначає, що дане розголошення є порушенням українського та

міжнародного законодавства про адвокатуру та Присяги адвоката України. (Кухнюк Д.В. Секрети не врятують / Д.В. Кухнюк // Право України. – 2012. – № 6. – 103 с.)

Оскільки Україна взяла напрямок на євроінтеграцію, необхідно зазначити про міжнародні стандарти у сфері адвокатури, зокрема дотримання адвокатської таємниці. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського співтовариства передбачає, що збереження конфіденційності інформації є фундаментальним та основним правом та обов'язком кожного адвоката, на яке не поширюється дія троку давності. Адвокат повинен зберігати як інформацію, яка стала йому відома від клієнта, так і інформацію, яку він дізнався про клієнта у процесі надання послуг. Загальний кодекс також покладає додаткові обов'язки на адвоката щодо забезпечення даного принципу під час відправлення кореспонденції. Водночас даний документ містить положення, які передбачають обмеження даного принципу. Зокрема, п.3.8.1.7, надає право державним органам вивчати фінансові документи адвоката, щодо наданих у його розпорядження коштів клієнта. (Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_343).

На даний момент, реформування українського законодавства спрямоване на вирішення багатьох проблем, які виникають у правовій сфері у процесі становлення та розвитку власної правової системи.

Так як законодавство щодо захисту адвокатської таємниці містить багато прогалин, колізій та не відповідностей норм права, воно негайно потребує суттєвого аналізу та реформування.

Для вирішення цих проблем, на нашу думку, необхідно застосовувати як теоретичний аналіз, так і практичний досвід спеціалістів, які працюють у цій сфері кожен день. Лише об'єднавши ці блоки – можна говорити про можливість суттєвих змін та удосконалення законодавства у сфері адвокатури.

Руська О.В.

*студентка 2-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»*

РОЛЬ АДВОКАТУРИ В СУСПІЛЬНОМУ ЖИТТІ

Термін адвокатура походить від латинського «advocatio dvocere» - що в перекладі означає «закликаю на допомогу». Адвокатура існує вже більше двох з половиною тисяч років, вона виникла в Древньому Римі, коли особи об'єднувалися в певні групи, які надавали вільним громадянам Риму різноманітну юридичну допомогу.

В сучасному світі адвокатура не змінила свій напрям та займається тим самим. Натомість, українська адвокатура пройшла декілька етапів свого розширення та реформування для того, щоб досягти сучасний вигляд інституту.

Адвокатура України – інститут правозахисної системи, який функціонує у вигляді Національної асоціації адвокатів України, членами якої є всі адвокати України. Правовий статус адвокатів і завдання адвокатської корпорації обумовлюють місце адвокатури в суспільному житті. (Адвокатура України: навч. посібн. : у 2 кн. /за ред. С.Я. Фурси. – К.:Фурса С.Я.;КНТ,2007. – Кн.1. – 940с.)Розбудова правової держави неможлива без створення гарантій для захисту прав людини, без забезпечення механізму функціонування такого інституту, яким є адвокатура. Можна припуститися висновку, що адвокатура – важливий інструмент дійсної демократії. Адже за своєю природою вона є громадською, самостійного виду організацією професійних юристів, яка виконує важливу суспільну функцію – захист прав і законних інтересів громадян та організацій. Громадський характер адвокатури проявляється у тому, що, надаючи будь-яку юридичну допомогу, адвокат відстоює справедливість, порушене право, а це є невід'ємним елементом, першоосновою суспільного устрою. Діяльність адвокатури несе в собі й державний характер, адже вона як елемент політичної системи виконує функцію особливої державної ваги — захищає права і законні інтереси громадян. Особливої точки зору дотримується Т. Вільчик, зазначаючи, що «на підставі правової природи адвокатури і специфічних ознак, яким має відповідати громадянське суспільство, адвокатура не може бути